

Avointa oppimateriaalia opettajien käyttöön: Kokemuksia EMILE-hankkeesta

Avoimet oppimateriaalit osana hanketyötä –webinaari
19.11.2025 Pirjo Kulju, Tampereen yliopisto

Tässä esityksessä

Taustaa EMILE-hankkeesta

Opettajat kohderyhmänä

- Miten materiaalia työstettiin?
- Miten julkaisupaikka valikoitui?
- Millaista palautetta materiaaleista on saatu?

Taustaa avointen oppimateriaalien aiheesta: Kriittinen nettilukutaito

Mis- ja disinformaatio on lyhyellä aikavälillä maailman ykkösuhka.
(Maailman talousfoorumi, 2024)

Materiaalien taustalla on pitkäjänteinen tutkimustyö.

- CRITICAL-hankkeen tavoitteena on tukea 10–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kriittisen lukutaidon kehittymistä. Hankkeessa tutkitaan ja kehitetään ratkaisuja, joiden avulla nuoret oppivat arvioimaan tiedon luotettavuutta kriittisesti.

<https://educritical.fi/fi/>

Kohderyhmänä opettajat

- Monella lapsella ja nuorella on haasteita nettitekstien luotettavuuden arvioimisessa (esim. Hämäläinen ym., 2021).
- Opettajat ovat avainasemassa lasten ja nuorten kriittisen nettilukutaidon kehittämisessä.
- Muuttuvat digitaaliset ympäristöt kuitenkin haastavat paitsi lukutaitokäsityksiä myös niiden opettamista.
- Opettajilla ei ole aina aikaa etsiä itse uutta pedagogista tietoa ja kehitellä uusia materiaaleja.

Opettajien ammatillisen osaaminen tukeminen ja tutkimusperustaisten oppimateriaalien kehittäminen

EMILE-hanke

Empowering Schools in Self-Regulation of Media and Information Literacy processes

- Rahoittajana Calouste Gulbenkian säätiö (EmiFund-rahasto)
- Rahoitus tammikuu 2023 – kesäkuu 2024
- Hankkeen koordinaattori oli Firenzen yliopisto; partnerit Bolognassa toimiva Anastasis-tutkimusorganisaatio sekä Romanian American University.
- Tampereen osalta hankkeessa varattiin rahoitusta oppimateriaalien tuottamiseen opettajien käyttöön.
- Tiimi: Carita Kiili, Pirjo Kulju ja Riikka Anttonen EduLit-tutkimusryhmästä
<https://research.tuni.fi/edulit/>

<https://www.emile.unifi.it/>

Tavoitteena laadukas materiaalipaketti opettajille

Materiaalipaketti sisältää:

- 1) opettajille suunnattuja videoita kriittisestä lukemisesta,
- 2) kriittistä lukemista tukevia oppimateriaaleja peruskoululaisille,
- 3) videoita, joilla kerrotaan lyhyesti oppimateriaalien keskeinen idea sekä
- 4) julkaisun, joka kokoaa videoiden keskeiset sisällöt.

Erikieliset toteutukset: suomi, englanti, ruotsi, italia

Argumenttikortit argumenttien luotettavuuden arviointiin

Kupiainen, Reijo (Tampereen yliopisto)
Kiili, Carita (Tampereen yliopisto)

Valitse oppimateriaalin osa:

- Argumenttikortit
- Video-ohje oppimateriaaliin
- Tekstiohje oppimateriaaliin

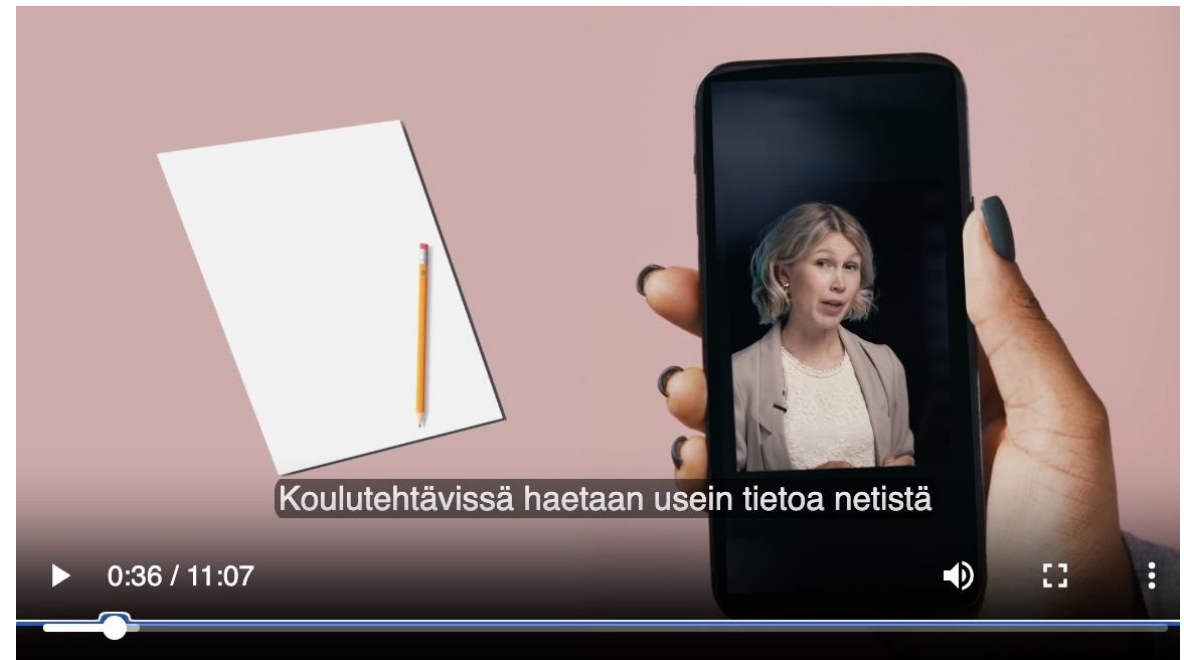
OSA 6. MATERIAALIVIDEO:
Argumenttikortit

0:00 / 1:41

Esimerkki oppimateriaalista AOE:ssa

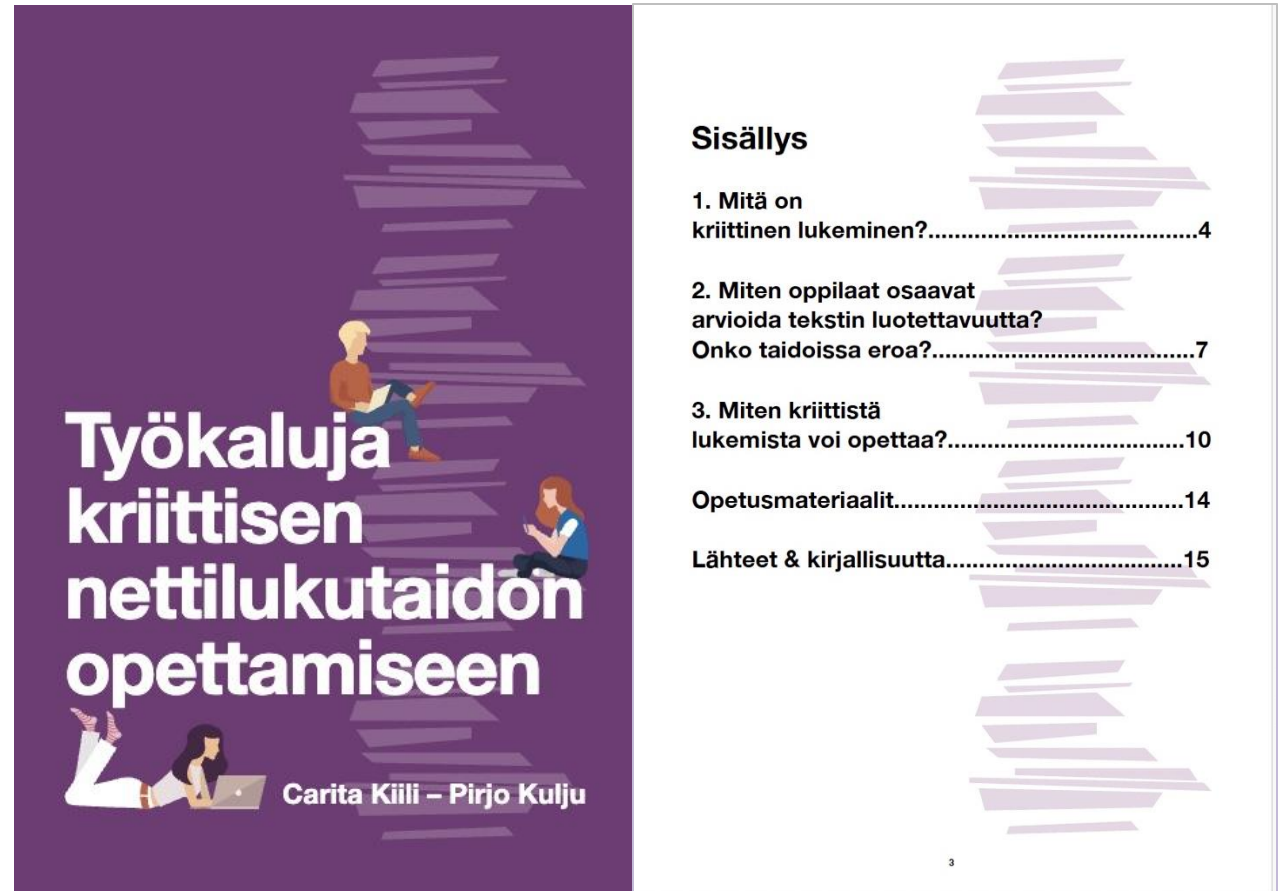
Videomateriaalit

- Napakat ja lyhyet videot (2–11 min.)
- Videoiden käsikirjoittaminen
- Ammattilaistuotanto
- Tekstitykset

Tekstimateriaalit

- Tekstien työstäminen
- Käännökset
- Julkaisun taitto ammattilaisilla

Julkaisupaikan valinta: Avointen oppimateriaalien kirjasto (AOE)

Kriteerit

- Mahdollisuus kokoelma-tyyppiseen materiaalipakettiin, joka koostuu useista eri tiedostoista
  - Helposti opettajien saatavilla (videot, tekstitiedostot; pdf/tulostettavuus)
  - Hankkeesta riippumaton taho (jatkuvuus)
  - Pysyvät nettiosoitteet
  - Näyttö- ja latauskerrat
  - Lisenssimerkinnät
  - Mahdollisuus ylläpitää ja päivittää lisäämällä kokoelmaan uusia oppimateriaaleja
- ✓Tietoa materiaalista on jaettu opettajien täydennyskoulutuksissa, Educa-messuilla jne.

Opettajien ajatuksia ja kokemuksia materiaaleista täydennyskoulutuksessa

Videot oli hyviä, esiintyjä oli selkeäsanainen. Hyödyin niistä. Niiden olisi hyvä olla semmoisessa materiaalipankissa. (--) Ennen kuin alkaa opettaa jotakin, olisi hyvä kerrata, että missä tällä hetkellä mennään.

Opettajilla on se ongelma, ettei saada audiovisuaalisessa muodossa uusinta tutkimustietoa kovinkaan usein. Eli että olisi joku tietopankki, josta katsoa äkkiä pedagogisesti tehtyjä videoita.

Opettajan arkea on, että koko ajan suunnitellaan, että miten sen toteutan ja mitä materiaalia käytetään. On aivan ihanaa, kun saa valmista materiaalia ja on jotain muuta kuin oppikirjat.

Opettajan ongelma on kiireinen arki. Konkreettinen apu omaan työhön helpottaa aiheen opettamista. Tässä auttoi lisäksi se, että ammattilaiset, jotka tutkivat asiaa, olivat tehneet materiaalia.

Yhteenvetoa

- Etuna selkeä kohderyhmä (opettajat)
- Materiaalien avoimuus lähtökohtana
- Eriyisen tärkeää on miettiä materiaalien löydettävyyttä ja elinkaarta; mahdollisia kriteerit täyttäviä julkaisupaikkoja on vähän
- Laadukkaan materiaalin tuottaminen on työlästä, mutta kannattavaa (palaute)
- Paljon otettu itse selvää prosessin aikana, esimerkiksi lisenssimerkinnät

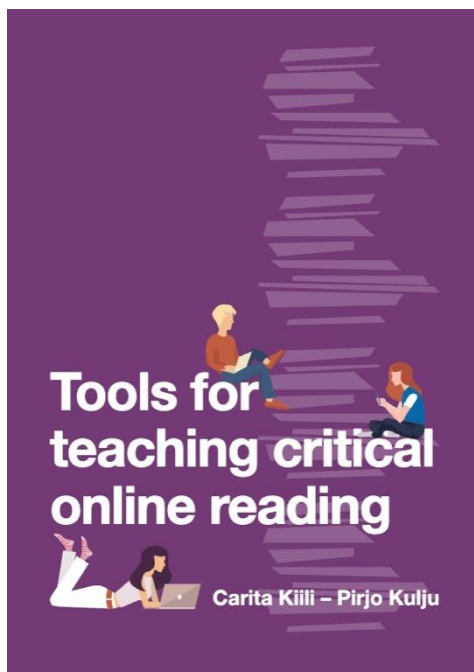

Linkit materiaaleihin

<https://aoe.fi/#/kokoelma/294>

<https://aoe.fi/#/kokoelma/341>

<https://aoe.fi/#/kokoelma/338>

<https://aoe.fi/#/kokoelma/333>